

ГъЭСЭНЫГЪЭМ ИДоф

(Икіңүх).

Зэхэсигыг ёор къызээлихыгь АР-м гъесэнгъэмэр шэнгъэмрэкэ иминистрэу Клэрэшэ Анзаур ыкыг гүшүйэр ритыгь АР-м и Лышхъяэу Къумпыл Мурат. Ар игуапэу ильесыкэ еджэгъум ехъулэу къызээукагъэхэм къафэгушуяль ыкыг гъесэнгъэм ылъэныкъокэ икыгъэ ильес еджэгъум шлагъэу щилэхэм, дашарылхэм къатегушылагъ

— **Мыщ** фэдэ *Ioftkhаб-*
зэм сывэрэхэлажьэрэр
льшиэу сигуанэ, ац амал
къысеты кЭлэгэгъаджэ-
*хэу мафэ къэс *Ioф* мы-*
псынкIэу, ау Ѣытхъу
зыхэлтыр зыгъеца^кIэхэ-
рэм сафэгүш^кIонэн.

рэлээ сэргэгүйгэнэу.
Мэдэх заул ныИэн къэна-
гъэр шЭнныгъэм и Мафэ
къэсынкIэ. КIэлэеджа-
кIохэр, студентхэр
яеджапIэхэм къякIужсы-
щых. ЗэкIэмкIIи кIэлэ-
еджэкIо мин 50 япар-
тэхэм адэтIысхья-
жсыщт. Ахэм аишищэу
мини б-р апэрэу мыгъэ
еджапIэм къэкIошт

Непэ шъо анахь мэхъянэ
зиIэ ЙошиIэным шъуф-
гъэзагъ — тинеуцир
мафэ зэлъытыгъэштхэу,
кытикIэхъухъэрэ ныб-
жьыкIэхэр шъонIух, шъо-
гъасэх. Ахэр арых тихэ-
гъэгу кырыкIоштыр зэ-
лъытыгъэштыр, — кы-
Iуагъ Шынхъэм.

Түгэл Лышыхбээм.
Етланэ пащэр Урысыем и
Президентэу Владимир Путиним
чыжээу клоэр пшьэрэльхэу мы
ильтэсийн ижъёныгköкë мазэ
кыгъэуцугъэхэм къатагуучылагь.
Ахэм зэу аяшц гъэсэнгъээм
уылзеныхьокë Урысыер дунаим-
кë аяэ ит къэралыгыу 10-м
ахэхъан зэрэфаэр. Аяц фэдэ
гъэхъагьэ хэгъэгум ышыным
пае федеральнэ проектхэр зэ-
хагъэуцох. Гушылэм пае, «Нэ-
пэрэ еджаплэр» зыфиорэм
кызыэрэдилтытэрэмкë, еджа-
плэхэр ыкыл еджэплэ корпусхэр
күв ашынхэ фае. ятлонэрэ

2021-рэ ильэсүм ехүуллэу республикэм иеджаплэхэм ачлэсхэр зэклэ зы сменэү еджэнхэм непэ loff дашэ.

сменэү клэлэеджаклохэр еджэжьыштхэп, егъэджэн шыкіемалхэр (методикэр), шапхъэхэр агъэкіэжьыштых.

Лъэшэу гушуаго Йоныгъом и 1-м Тэхүтэмъякью районимкэ къудажэу Пэткэу (Новая Адыгея) еджаплэ къызэрэшьзэуахыщтыр. Ар къелэеджэкло 990-мэ ательытагь. А район дэдэмкэ поселкэу Инэм нэбтырэ 1100-рэ зыщеджэн алъекыщт еджеплакэ щашы. Къэклорэ ильясым аш фэдэ еджаплэм ишын Мыекъуапэ щира гъэжьешт. Еджэплигумэ ягъэпсын сомэ миллиардрэ мин 438-рэ тэфшт.

Шэуджэн районымкээ күтүүрэй Хъэпаклэм еджаплэрэ кэллэційкүү ыыгъынлэрэ зэхэтэү щатынэу мы мафэхэм агъэхьа-зыры.

2021-рэй илъэсүүм өхүүлүүгээ
республикам иеджаплэхэм ачлэс-
хэр зээлээ зы сменэү еджэнхэм
непэ loof дашлээ.

Федераль нэ проектэү «Къо-
дже еджаплэхэм физкультураэм
ыкы спортын ашыпылынхэ
амал язныр» зыфиорэм иштуа-
гъэкэ мы аужыре ильэс 4-м
спортзал 40 агъецкэлжыыг.
Зэкэмки сомэ миллион 85,5-рэ
а проектынкэ Адыгейн кы-
лэхэхъягь. Еджэпэ 88-мэ язэ-

спортивнэ псэуальэхэр ашэфынхэв амал яагь.

Еджап^лэхэм ильэсцыкіэ еджэгүм зыфагъэхъазырынным пae мыгъэ сомэ миллион 230-рэ афат^лушигъгь. Аш нэмүк^леу рeспубликэм ипредпринимательхэм сомэ миллион 50 еджа-^лэхэм язэтэгъэлсыхан пэлүхъянэу аратыгъ.

Гъэсэнгъэм исистемэ ащ тетэү Иэпилэгүү фэхъурэ цыифхэм лъешү зэрафэрэзэр Лышь-
нээжээ.

— ЗэкІэри шІэгъахэу, Йо-
фыгъохэр зэшилохыгъа-
хэхэу непэ илон плъэкІы-
щтэп. Шъунаэ те-
шъозгъадзэм силюгъу,
ны-тыхэм ахъщэ къа-
Іышуухы зэрэмыхъу-
щтэм, — къыІугъ
КъумпЫл Мурат. —
ЕджанІэр щынэгъон-
чъэу, ущеджэнкІэ гүІэ-
тынІэу щытынымкІэ
пацэ пэпчь ежь-ежьы-
рэу илофхэр, ишишъэ-
рыльхэр зэшилохынхэ
фае. Аиц фэд кІэлэцІыкІу
ІыгъынІэхэри.

*Муниципальна образова-
ниехэм япацхэм пишэ-
рыль афэсэши еджа-
нIэхэм яинфраструк-
турэ нахьышу шыгъэ-
нымкIэ, гъэкIэжсыгъэ-
нымкIэ муниципальна
программэхэр зэхагъэ-
уционхэшь, аштэнхэу.*

Проектэу «Учитель будущего»

Адыгэ къэралыгъо университе-
тырэ Адыгэ кілэегъеджэ
колледжымрэ анал тетынэу
шыт.

2018 – 2019-рэй ильэсхэм федеральнэ бюджетийн ишүүгээр 5 республикэм щашыщт. Ахэм сабый 1200-рэй ачлэфэшт.

сийн 1200 рүзүүндээц.

Федераль нэ проектэү «Цифровая образовательная среда» зыфиорэр Лъэпкъ проектэү «Гъэсэнгъэм» хэт. Непэрэ мафэм диштэрэ щынэгъончъэ цифровой гъэсэнгъэм зэхэшгъэн фаеу республикэм

зығылорэм мэхъянэшхо зэрийр
Лышьхъэм кыыхигтэшьгүй. Непэ
республикэм иеджаплэхэм ащи-
щхэм икъу фэдизэв күлээгъа-

шхэм икүү фэдизэу күлгэсэй ваджэхэр ялхэп, еджаплэм пэнзэ дэгүү фэхүнэу щылэри маклэ. Мы лъэныкъомки районхэм ялаажэхэм къатенэу ылтыгтай Лышьхъем. Күлгэгъэджэ дэгүүр иофшлэнүм күлбгээгушүн, еджаплэм чэмыкыжыным упащэмэ унаал төгбэтийн фае. Еджаплехэм ящикигъэ күлгэгъяжхэр илээтийн сонирхлыг сийнам

ГъэхъэгъэшIухэм афэкIощтых

Блэкыгъэ бэрэскэшхом Адыгэкаалэ икIэлэеаджэхэм шышхъэу зэлукIэу ялагъэм хэлэжьагъэх еджапIэхэм япащэхэр, егъэджэн-пүнгэхэм илофышIэхэр, иветеранхэр. ЗэлукIэм кырагъэблэгъагъэх кыалэм имэрэу Лыхэсэ Махьмудэ, Туцожь район хыкумым итхаматэу Шумэн Байзэт, Парламентын идепутатхэр, кыалэм инароднэ депутатхэр, нэмийкIхэри.

ЗэлукIэр зезищэрэм ильэсипшI пчагъэхэм егъэджэн-пүнгэхэм пылыгъэ ветеранхэу кырагъэблэгъэхэе Ерэдкыбэко Адам, КIеныбэ Шыхьам, Тхагъэпсэу Аминэт, Цыкы Нурыет, ХьокЮ Мусльимэт, Тхагъэпсэу Гоцнагъо, Цыкы Мерэм, Укол Дариет ацI кыариозэ шуфэс кырихыгъ. Гушигъэ фабэхэр кыафиугъ, кIеллэцIуухэми ахэм кыгъагъэхэр аратыгъэх.

ИльэсыкIэ еджэгъум фэгъэхыгъэ зэлукIэм хэлажьэхэрэм шуфэс кырихыгъ кыалэм имэрэу Лыхэсэ Махьмудэ.

Егъэджэн-пүнгэхэм иветеранхэу лытэнгъэшхо зыфэсшыхэр, еджапIэхэм япащэхэр, якIэлэеаджэхэр, кIеллэпIухэр, тизэлукIэхээр! ИльэсыкIэ еджэгъою кысыгъемкIэ сышуфэгушозэ, сышуфэльяло тинеуцырэ мафэ зыфэдэштыр зэлъитыгъэ тикIалхэу шуапашхъэ кыттысхъяшхээм шенгэтийнэу, тикъэралыгъоно ипатриотхэу, зекъошныгъэр агъэлъапIу, тильэпк, тикъалэ, тиреспублике иштхуу языгъахэрэм ясатырэ хеуонхэм, фэлжээнхэм фэжкугъэсэнхэу, шюори псасуныгъэ пытэ шуюнIенэ.

КызызтийнэкIыгъэ ильэс еджэгъум егъэджэн-пүнгэхэмкIэ гъэхъэгъэ дэхэкIаехэр тимыIеу щитэп, аш фэшыхыят тикIэлэцIуугъи IыгъыпIэхэу «Дюймовочка» яки «Василек» зыфиохэрэр Урысын зэнэкъокум хэлажьэхи, теклонигъэ кызэрэдахыгъэр. Аш даклоу тиофшIэн щыкагъэу фэхъухэрeri тышшэфынэу, ахэм тязэгъинэу щитэп. Щыкагъэхэр зидэтмыгъэзыхъекIэ, тапэкэ тылтыкIотэн тильэкыщтэп. Арышь, гъесэнгъемкIэ хэхъоныгъашхъэр тшынхэм фэшI тикIэлэеаджэхэм непэрэ мафэхэм адиштэрэ сэнххат ухазырынгъэ ялан, тиеджа-пIэхэм яматериальнэ-техничесэ зытэгъэлжээнхэ, гъесэнгъэ тэдээ зыщизэрагъэгъотыре учреждениит.

тиучрежденихэми яофишIэн нахь шуагъэ кытэу зэхэцэгъэн фае, — кыиуагъ Лыхэсэ Махьмудэ.

Аш ыуж Адыгэ Республикаем и Лыхшхэ Урысые Федерацием и Президент ихэдэзын кампани чанэу хэлэжьагъэхэм кыафигъэхыгъэ рэзэнгъэ тхыльхэр аратыжыгъэх ят-фэнэрэ гурыт еджапIэхэм икIэлэеаджэу Тэтэр Мае, ящнэрэ гурыт еджапIэхэм идиректору ХьэдэгъэлI Эммэ, ДЮОСШ-м илашI игудзэу Уайкьюко Хызыр, ныбжыкIэхэм яофишемкIэ, физкультурэмкIэ, спортымкIэ Комитетын итхаматэу ХыакIэгъо Казбек.

Нэужым «От задач к решениям — стратегические ориентиры образования «Города Адыгейск» на 2018 — 2019 годы»

Калэм иеджапIэхэм кIэлэеаджэу 135-рэ. Ахэм ашыщэу 68-мэ ашпъэрэ, 49-мэ аэрэ катего-риихэр яIэх, яшэнгъэхэм ахагъэхъоным фэшI ахэр курсхэм ашIэх.

зыфиорэ гушигъэлI якIэлэеаджэхэм язэлукIэ кыышишыгъ кыалэм гъесэнгъемкIэ икIэлэпIешI ишаалIэ илашI илэнатIэ зыгъэц-кIэрэ Пчыхъалыкью Светланэ. Аш кызырэиуагъемкIэ, кыалэмкIэ егъэджэн-пүнгэхэм пыльхэр кIеллэцIуугъи IыгъыпIитф, гурыт еджэпIитф, гъесэнгъэ тедээ зыщизэрагъэгъотыре учреждениит.

КIеллэцIуугъи IыгъыпIэхэм ашIыгъир нэбгырэ 951-рэ. Зынныжь ильэсийн щегъэжьагъэу 7-мэ нэсихэрэмкIэ чэзыу ялэп. Ау кыэхъугъакIэхэм кыащгээжьагъэу ильэсийн 3-мэ нэсихэрэмкIэ чэзыум хэтир нэбгырэ 180-рэ. КIеллэпIу 77-рэ кIеллэцIуугъи IыгъыпIэхэм ашэлажь, ильэсийн еджэгъум кыышгээжьагъэу ахэм адигабзэр ашарагъэхыи. Зэнэкъокухэри зэхашхэ. «Ильэсийн икIэлэпIу» зыфиорэ зэнэкъокум Кушу Анжелэ (логопед) теклонигъэр кыышидыхыгъ. Республике

зэнэкъокум ят-нэрэ кIеллэцIуугъи IыгъыпIэр щат-кIуагъ. ЫшьэкIэ кызызэрэштIогъа-хэу, «Василекимрэ» «Дюймовочкэмрэ» Всероссийск зэнэ-къокум щаткIуагъэх. КIеллэцIуугъи IыгъыпIэхэм яофи-шIэхэм пшъериль шхьаалу зыфальэ-гъужьырэр кIеллэ-цIуухэр еджапIэхэм ачIэхъанхэм дэгъоу фэгъэхъазы-ригъэнхэр ари.

Кыалэм иедж-пIитфимэ яя 9-рэ классхэр нэбгыри 165-мэ куахыгъ.

зэпачыгъ, ящнэрэ еджапIэхэм икIэлэеаджаклоу Хьодэ Беллэ тфы закIкIэ кыуухыгъ.

Я 11-рэ классыр къэзыухыгъ нэбгырэ 35-рэ ёщэу зынэбгырэм ушэтынхэр фэтыгъэхэп. Нэбгырэ 34-у аттестатхэр зэрэтижьыгъэхэм ашыщэу 10-мэ «За особые успехи в учении» зыфиорэ бгъэхалхъэхэр кыахыгъэх. КыыгъэштIыгъэн фаэр предмет зэфэшхъафхэмкIэ балл 84 — 97-м нэс къэзыухыгъэхэр кIэлэеаджаклохэм зэрэхэтхэр ари: Джанхьот Бисльян, Туцожь Асхъад, Кушу Диан, Блэгъожь Екатерин, Ешыго Джэнэт, Хуут Диан. Ау къэтлон аш фэд балхэр къэзыухыгъэхэр, ыпэрэ ильэсийн елтыгъэгэ мэ, нахь макIэ зэрэхъурэр.

Мэхъанэшхо и олимпиад

зэфэшхъафхэм кыалэм икIэлэеаджаклохэр зэрэхэлжьэхэр. Урысые олимпиадэм иятлонэрэ муниципальна едзыгъоу реклоКыгъэм кыалэм иеджэкIу 140-рэ хэлэжьагъ. Ахэм ашыщэу 56-мэ теклонигъэр кыдахыгъ, 84-мэ хагъунэфыкIыре чыпIэхэр кыахыгъэх.

Кыалэм иеджапIэхэм кIэлэеаджэу ашылажьэрэ 135-рэ. Ахэм ашыщэу 68-мэ ашпъэрэ,

49-мэ аэрэ катогрихэр яIэх, яшэнгъэхэм ахагъэхъоным фэшI ахэр курсхэм ашIэх. «Учитель года-2018» зыфиорэ зэнэкъокум ашытекIуагъэр ублэпIэ классхэм ашезыгъэджэр Татьяна Иващенкэр ари. Ятлонэрэ гурыт еджапIэхэм хы-сапыр щыгъэхыре Озым Эрзи геометриемкIэ республике олимпиадэм хагъунэфыкIыре чыпIэ кышихыгъ. Ятлонэрэ гурыт еджапIэхэм (директорыр Кушу Марыет) музыкэр щы-зыгъэшIэрэ Джамырэ Азида льэпкI проектэу «Гъэсэнгъ» зыфиорэм теклонигъэр кыычи-дэзыхыгъэ кIэлэеаджэхэм ахалтыти, грантэу сомэ мин 200 кыыратыгъ.

КIэлэеаджаклохэм ягъешхэн мэхъанэшхо зэрэтире Iофигъу, зипсауныгъэкI щыкIагъэ зиэ, зянэ-зятэхэм анаэ зытемтыжь юки Iкэлэ ибэ 217-рэ ыпкIэ хэмийлэу агъашхэ.

Гъэсэнгъэ тедээ зыщизэра-гъэгъотыре учреждениитумэ кIэлэеаджэкЮ 1351-рэ къякIупIэ. Ахэм кIэлэеаджэдже 36-мэ IофтадашIэ. Гъэмэфэ лъэхъаным кыалэм игурыт еджэпIиллымэ лагерэ ашызэхащагъэхэм мэфэ 21-м нэбгырэ 335-мэ защи-гъэсэфыгъ, япсауныгъэ аш-гъэптигъ.

— СилошIэгъу лъапIэхэр, — икIэхым кыиуагъ Пчыхъалыкью Светланэ. — ИльэсийкI эдэгъум тиеджапIэхэр дэгъоу фэдъэхъазыгъэхэр. Щагухэри, унэхэри къабзэх, гуIэтыпIэх, гупсэфыпIэх. Зишуагъ къэкли-гъэр тиквэлэ имэрэу Лыхэсэ Махьмудэ мы Iофигъор ренэу инэпльэгъу зэрэригъэтигъэр, еджапIэхэм яофишIэхэр зэ-къотхэу, тызэдеIэжьэ Iофтэ-рэшIагъэр ари. ИльэсийкI эдэгъумкIэ сышуфэльяло гъэхъэзшухэр шушишхэу, амалэу щыэ постэу-ри кызыфэдъэфедэзэ щыкIагъэхэр дэдгъэзыхынхэу, тапэ едгъэхъузэ гъунэпкъакIэхэр тштэнхэу.

Аш ыуж зэлукIэм кыыщи-гушыIагъэх аэрэ гурыт еджапIэхэм изавучэу Хыахууко Мирэ, ятлонэрэ гурыт еджапIэхэм илашI игуадзэу Натхью Светланэ, ятлонэрэ кIэлэцIуугъи IыгъыпIэхэм илашI Бэгъ Светланэ, гъесэнгъэ тедээ зыщизэра-гъэгъотыре «ЮТА» зыфиорэм иди-ректору Къадэ Аслын, нэмийкIхэри.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Пенсиехэмкээ фондым къеты

ЛЭШІЭГҮУ ГЬАШI

УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд ичылээ куулыкъухэм япащэхэр Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм, пенсионерэу зыныбжь ильэс 100-м нэсыгъэхэм е ехүгъэхэм афэгушонхэр хэбзэшүү хуугъэ. Аш фэдэ юбилеир тинахыжъэу непэрэ мамыр щылакээ фэбэнагъэхэм тирэзэнтигээ джыри зэ къафитотыкъынымкээ ушхъагыу дэгүү мэхъу.

Мары мэфэ заулээкээ узэклээбэжьмэ, зыныбжь ильэс 100 хуугъэу ыдэжь еблэгъагъэх Мье-къопэ районым ит поселкэу Каменномостскэ шыпсэурэ Мария Мезецкаям дэжь. Хэгъэгу зэошхор, зэоуж ильэс кынхэр аш кызэринэхъэх, унэгээ зэгурьожь, унэгээ дахэ ышлагь. Мы уахътэм ар ыкъю, инысэ ыкъю ахэм акъожьм адэпсэу.

УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд и Гъэлорышланлээ

мы районым щылакээ иколлектив ыцлээкэ аш ишащэ игуадзэу Галина Раенкар юбилиярын фэгушуагь ыкъю нэпээпль шүхъафтынэу фагъэхъазырыгъэр ритижъиг. Ипсауныгэ къыклимычэу джыри бэрэ кылкэхъухъагъэхэм ашъхагь итынэу ар фэлээуагь.

Ежь Марие зэрихабзэу, ихъакэхэм лъешэу къащыгушуагь, аш фэдэу кызэрхагъэшыгъэм пе «тхашауегъэпсэу» къариуагь.

Мэкъумэш хъызмэтыр

ТЫГЬЭГЪАЗЭМ ИЛУХЫЖЫН РАГЬЭЖЬАГЬ

Адыгэим ичыгулэжъэхэм гъатхэм халхъэгъэгээ тыгъэгъазэм илухыжын рагъэжъагь. Пстэумки гектар 49411-рэ ар мэхъу. Блэкыгээ ильэсийм гектар 48170-рэ халхъэгъагьэр.

АР-м мэкъумэшынкээ и Министерствэ тызэрэшигъэзэмкээ, гъэтхэсэ тыгъэгъазэм илухыжын езыгъэжъагъэхэм мэфэ заулэм гектар 1131-рэ хагъэкыгь. Зы гектарым, гуртымыкээ лъытагъэу, центнер 17,7-рэ кырахы, тонн 2005-м ехъу къаугъоижьыгь.

Анахыбэу мыгъэ ар зыща-
пхыгъээр Джэджэ районыр ары. Пстэумки гектар 12144-рэ аш ичыгулэжъэхэм мы лэжьыгъэм рагъэубытгыгь. Апэ аш илухыжын езыгъэжъагъэхэм а районыр ашыщ, анахыбэу, гуртымыкээ, центнер 20, зы гектарым къы-
шырахы.

Кошхъэблэ ыкъю Красногвар-
дейскэ районхэми тыгъэгъазэм илухыжын аублагь. Красногвар-
дейскэ районым ичыгулэжъэхэм пстэумки гектар 8511-рэ мыгъэ апхыгъагь. Зы гектарым, гуртымыкээ лъытагъэу, центнер 15-м ехъу кырахы.

Огъум иягъэ зэригъэкыгъэхэм Кошхъэблэ районым ичыгулэжъэхэм ятыгъэгъазэ ахэфагь. Пстэумки гектар 7114-рэ халхъэгъагьэр, зы гектарым, гуртымыкээ центнер 13 кырахыжьышурэр.

Гъатхэм халхъэгъээ соем илухыжыни зырызхэм рагъэжъагь. Блэкыгээ ильэсийм егээшшагъэмэ, мыгъэ ари нахыбэу ашэгъагь. Республикаан пстэумки гектар 10466-м ехъу мы культурэм Ѣырагъэубытгыгь. Мы мафэхэм ызыхыжырээр Джэджэ ыкъю Мье-къопэ районхэм ячыгулэжъэхэр ары. Гуртымыкээ зы гектарым центнер 14,4-рэ кырахыжьы.

Хэтэрикээ гъатхэм агъэ-

тысхъэгъагъэхэм ялухыжыни аухыгь. Гектари 180-м ар ехүштгыгь, тонн 2000 къаугъоижьыгь. Хырыбыдзымрэ нашэмрэ гектар 436-рэ арагъэубытгыгь, тонн 3467-рэ кырахыжьыгь.

Джаш фэдэу лэжьыгъэ чыла-
пхъэ ашыщ натрыф гектар 36893-рэ Адыгэим ичыгулэжъэхэм гъатхэм халхъагь, пын-
джыр 6697-рэ мэхъу.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Водитель хъущтхэм апай

Автоеджаплэхэм ачлэсчэу ушэтынхэр шэхэу зытыштхэм Мье-къуапэ и МРЭО-у № 1-м инспекторхэр агуулагъэх. Гъогурыклоным ишапхъэхэр агъэцэкэнхэм Мэхъанэшхо зэрийэр ахэм къафалотагь.

Джаш фэдэу лээрхыкло зэ-
пхыркылэхэм, гъогу зэхэкыл-
плэхэм сакыныгъэ нахь къа-
шызхагъэфенэу, шынэгъончье

бгырхыпхыр ыкъю кэлэцыкло хэшхъафыкыгъэ тэссынлэр агъэфедэнхэу зэрэштим анаэ тиараагъэдзагь.

Водитель шэхэу хъущтхэм къафалотагъэхэм ашыщ ямыльэ-
ньюкобгу техъанхэм ыкъю пын-
кээ зеклоним тхъамыклагьоу

Гъогурыклоным ишапхъэхэр зэжъугъашэх!

Ильэсикээ еджэгъум ехүлэу агентстворхэр кэлэцыклохэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкээ Адыгэим и Уполномоченнэу Александр Ивашиним йүклагъэх. Мы уахътэм урысие юфтхъабзэу «Научи ребенка ПДД» зыфиорэр зэрэкIORэр, аш ишшэрилхэр къифајотагъэх.

Кэлэцыклохэм гъогум Ѣыфыкъонхэм ыльэнныкъокэ юфтхэм язитет зыфдэм Александр Ивашинир зэригъэгумэкырэр кыхигъэштиг ыкъю игуалэу инспекторхэм зэхашэр юфтхъабзэм къыхэлэжьагь.

Мье-къуапэ иурамхэм ашыщ юфтхъабзэр Ѣыкъуагь. Водительхэмрэ лъэрхыклохэмрэ шхъэкэлэфэнэгъэ зэфирялэнхэм зэхэшаклохэр къифэджагъэх. Анахьэу нахьыжхэм зафагъэзагь, кэлэцыклохэр зыщызеклохэрэ 1эгъо-благъохэм анахьэу сакыныгъэ къащызхагъэфенэу зэрашыгугыхэрэр аралуагь.

Гъогурыклоным ишапхъэхэр ны-тыхэм зэпымью ю кэлэцыклохэм агу кызэррагъэжьын фаер Уполномоченнэу кыууагь, ашкээ нахьыжхэм язекъуакэ Ѣысэшшо Ѣытын фае.

Урысие юфтхъабзэу «Научи ребенка ПДД» зыфиорэм дыра-
гаштээ, кэзэррэгүйгъэхэм нэпээпль сурэтхэр зытыраагъэ-
хыгъэх.

къахэкылэхэрэр. Зэлукээ анахьэу кызьхагъэштиг ыкъю уешъуагъэ-
рулым уутысхъэ зэрэмыхъу-
щтиг ары.

Европротоколим итхын, аш

шуагъэу пылтыр ыкъю къэралыгъо фэло-фашихэм я Зыкэ порталь кыззагъэфедэмэ процент 30 фэгъэктотнэу ялэ зэрэхуущтим еджахлохэм анаэ тиараагъэдзагь.

ЗЭКІЭМИ ЗЭДЫРЯМЭФЭКІ

Лытэнэгъэ зыфэтшырэ кілэеѓаджэхэр ыкчи ны-тыхэр, тикілэеѓаджэко ыкчи тистудент ляпіхэр! Адыгэ Республикома инахыжхэм я Совет хэтхэм аціекі гуфэбенэгъэ хэльэу сышуфэгушо ильэсыкі еджэгьум иублэжынрэ шиэнэгъэм и Мафэрэ апае!

Кыткіхъухъехэрэм япунрэ ягъэдженрэкі шлгэшхо зыпиль юфшэнэир юныгъом и 1-м еджапіхэм аублэжы, ны-тыхэм ашыщыбэхэм апэрэу якілэцыклюхэр еджэпі щылакіем идунае гъешэгъон хатлупыхъащтых. Еджапіхэм унагъомрэ зэпхыгъэ шылыкъеу щитых. Сыда пломэ ахэм гухэльэу яэри зы: кілэцыклюхэм шиэнэгъэ ятыгъенир, Урысые Федерацием епсэгъэ цыфху пугъэнхэр. Еджапіхэм унагъомрэ язэгурыоныгъэ, шхъекілэфенэгъеу зэфаширэм ялъытыгъэшт кілэцыклюхэм гъехъагъеу ашыщыри, тихэгъэгу инеушырэ мафэ зыфедэштыри.

Кілэцыклюр тэрэзэу пугъенр конституционнэ шлъериль къодьеу щитэп, къэралыгъор пытгэни ар ылъапс, тижыгъо ирэхъатныгы икъекуап. Мышкі кілэеѓаджэхэм шлъерильшхо зэшуахы. Гъесэнэгъэм фэгъехъагъе хэбзэгъеуцугъэми кызэрдилытэрэмкі, цыфыр ары тиобществэкі мэхъэнэ шхъаэ зиэр.

Кілэеѓагъэдже сэнэхъатыр зэкі сэнэхъатэу щиёнхэм анах дэгъу. Цыгыгъе шэлхэе дахэхэм зэрарыгъуазэхэрэм, төубытагъе зэрхэлтым, шлъедэкілжышишо зэрхыыр эзэрзэхашыкъырэм ялъытыгъеу Урысые щылсэурэ цыфльэпкэ зэфэшхъафыбэмэ анах дэгъуо ахэлтыр зэкі кілэеѓаджэм зыпкырища.

Гъесэнэгъэр цыфым ибаинагыгъе шхъаэ тихэгъэу щалытэ, обществэм исоциальнэ экономикэ хэхъоныгъеки, ежь цыфым ишылакі зыфэдэштимки бэ аш елъытыгъэр. Кілэеѓаджэр — гъэпсакло, творческ юфши, сыда пломэ игуфебагъекі, изэфагъекі, ишлэнэгъекі цыфыр цыфы ешы. Кілэеѓаджэм фитынгъе ишл хэукунэ, иоф күнми, кызэлакло хуущтэл. Сабый пэпчэ шэн тъэнэфагъе ил, аш елъытыгъеу

«Сабый зыпбу-рэр мастекілэссынэр зытшырэм зыкыфагъадэрэм бэ кыкырэр. Кілэеѓаджэхэм, ны-тыхэм зэфэдэу кілэцыклюхэмкілэ шлъедэкілжышишо ахы. Кілэеѓаджэ дэир ныбжы ны дэгъу е ты дэгъу хуун ылъэкыштэл. Етлани аш ежь аригъэхырэ предметы шу ельзэгъукэ икъущтэл, ригъеджэр кілэцыклюхэри шу ылъэгъунхэ фое. Джары юныгъом и 1-р зэкіми зэдьрьямэфекі зыкылалтытэрэр.

Гъесэнэгъэм фэгъехъагъе хэбзэгъеуцугъакім тетэу еджапіхэр зэтэргэлэхэх, технологиякіхэр агъафедэх, мылькуки, техникэки юфхэр нахь агъэтэрэых. Адыгэ Республикома и Лышхъаэу Күмпил Мурат зэрихъэгъе юфхъабзэхэм яшуагъекілэсэуплэу Яблоновскэмрэ къуаджэу Адыгейкілээр кілэледжаклохэм апае нэбгэре 990-ре зычэфшт еджеплакілэмы ильэсэм кызэшуахышт, «цифровая школа» зыфиорэ модельм тетзу ар зэтэргэлэхэх, сменэу еджэнхэм изакъоп

Сурэтир тезыхыгъэр йашынэ Асплан.

къыдильтэрэр, гъесэнэгъэр зэкі цифровой технологией тещэгъенир ары анах гухэль шхъаэ щитыр. Мыш дэхым къэгъогъен фое электроннэ тхыльхэмрэ дневникхэмрэ ямызакъо, мы инфраструктурнэ проектишом лъэнэйкъо постэуми ягъэ-кілжын кызыэрдилытэрэр. Урысие мурад ил мы ильэс благъэхэм гъесэнэгъэр зэрэзэхшагъэм идэгъу гъэлэе пэрэйт хэгъэгүипшымэ ахэхъанэу. Кілэеѓаджэ сэнэхъатыр егъашэм кілодыщтэл, ау системакім елъытыгъеу кілэеѓаджэхэмий ухазырынгъе гъэнэфагъе яшы-кілжэшт, ны-тыхэм яеклонакілэхэр кілэ диштэу гъэпсигъэхуущтых. Хэгъэгум ипроизвостнэ предпрятихэми янешырэ мафэ зыфдэштэр цифровой экономикэм елъытыгъэшт. Дунаим тет цыфхэр зэргүүшхөхэрэр зэкі кілэеѓаджэхэм яшуаштэл.

Тэ, нахыжхэм, шлукіл ренэу тэтугы къэкыжых тхэкі-еджэкілэшиэнэгъэр гъэкодыгъенимкілэ Адыгейм щыкыгъе культурнэ революцием зищылэнэгъэ фэзэгъэорышэгъе кілэеѓаджэхэм аціхэр. Непэ тэ лъешэу тарэгүүшко тикілэеѓаджэ ныбжын кілжэу зэнэкъоху зэфэшхъафхэм теклонигъе къашыдэзыххэрэм. «Ильэсэм икілэеѓаджэ анах дэгъу» зыфиорэм илауреат хуугъэхэм ыкчи хуунэу къетхэм бэкэ тащегуы.

Тэ тильхъан ны-тыхэм, кілэцыклюхэм льтэнэгъешхо кілэеѓаджэм зэрафырлайтэр бэрэ тигу къэкыжы, лхъанчэу ахэм шхъащэ афэтэшы. Непэ кілэеѓаджэм ифэшшош чыпілэ егъэубытыхыгъенимкілэ хабзэр зынгъхэм бэ зэшүуахырэр, ежь кілэеѓаджэхэм яшлэнэгъэрэ ялэпэлэсэнэгъэрэ зэрахагъэхьоштим, ухьтэм кыгъеуцурэ шлъериль-

хэм адиштэу юфшэн зэрээхашэштим анаэ тырагъетэ, а юфхъабзэхэм язэшохынкіл учреждение зэфэшхъафхеми иоф ашлэ.

Лытэнэгъэ зыфэтшырэ кілэеѓаджэхэр, ны-тыхэр! Народнэ гъесэнэгъэм иветеранхэр! Адыгэ Республикома инахыжхэм я Совет шлъерильшхуу зэшүуахырэм пае кышүуфераз. Мэфекі мафэм ехъулэу зэкіми тышуфельо посунгыгэ пытэ, насып, щылакіл шушилэнэу, кыткіхъухъехэрэм япункіл гъэхъэгъялхэр шушилэнхэр. Алерэ классым клошт кілэцыклюхэм тафэлъало шлэнэгъэм игъогу мафэ афхъунэу!

ГҮКІЭЛІ

Нурбай.

Адыгэ Республикома инахыжхэм я Совет и Тхъамат.

Сурэтир «Адыгэ макъэм» ихъарзынэш кыхэтхыгъ.

Къахагъэшыгъэхэм ашыщых

«Ильэсэм иунагу-2018» зыфиорэ Урысые зэнэкъохуу теклонигъэр кыщыдэзыхыгъэхэм Адыгейм щыщхэри ахэтих.

Иорэ лъэнэйкъомкіл постэуми къахэшыгъэх. Максим ыкчи Эльвира Расковхэм джащ фэдэу блэкыгъе ильэсэм теклонигъэ къахыгъ.

(Тикорр.).

Съжэу фэхъухъехэрэм ялъытыгъеу щитхуу «Семья года. Россия 2018» зыфиорэр кыдагъэштэл. Теклонигъе кыщыдэзыхыгъэхэм зэкіми якъэбархэр мы тхыльхэм дэтыштых.

Мыгъе шольтээр 85-мэ къарыкыгъе унэгъо мини 3-м ехъу зэнэкъохуу хэлэжьагь. Муниципалитетитфимэ ашыщ унагъохэм Адыгейр зэнэкъохуу кыщагъэлэгъуагь.

УФ-м юфшэнимкіл ыкчи социальнэ ухуумэнимкіл и Министерствэ щылэнэгъэм чыпілэ къин ригъеуцогъе сабийхэм іэпилэгъу афхъугъэнимкіл Фондыр игъусэу зэнэкъохуу кілшакло фэхъугъэх. 2016-рэ ильэсэм юфхъабзэр апэрэу зэхажагь. Аш теклонигъе кыщыдэзыхыгъэхэм Адыгейм икыгъэхэр ахэфэгъяш. Красногвардейскэ районым щыщых. Ильэс 9-у зызэдэпсэухэрэм кыклоц сабынту зэдагъотыгь.

— 2018-рэ ильэсэм Урысие зэнэкъохуу лъэнэйкъуитфыкіл зэтэутыгъяш. Анах мэхъанэ зэрэтигъе ыкчи къахэшыгъэхэм ашыщ «унэгъо ныбжыкы» зыфиорэр. Мыш унэгъо 19 щыхагъэ-унэфыкыгъе ыкчи Адыгейм икыгъэхэр ахэм ахэфагъэх. Теклонигъе кыдэзыхыгъэхэр шэклогъум Москва щагъэшшоштых. Урысие зэнэкъохуу зэфхын

ИльэсыкIэ еджэгъум ипэгъокIэу

Бзэр шIэнныгъэм икъэкIуапI

Бзэ зэгъэшлэлээ Гупчэу «Активым» ипэщэ шыхьаIэу, Адыгэ Республикаем народнэ гъесэнныгъэмкэ изаслуженэ юфышъэу, республикэм и Парламент и Щитху тхыль кызыфагъашошагъэу Едыдж Мэмэт ильэсыкIэ еджэгъум ипэгъокIэу гущыIэгъу тыфэхъугъ.

— ИльэсыкIэ еджэгъум тыфэхъазырэу тыпэгъокы, — кытиягъ Адыгэ Республикаем иобщественна-политика щылакIе чанэу хэлажъэу, республикэм культутурэмкэ и, гъесэнныгъэмрэ шIэнныгъэмрэкIэ иминистерст-вэхэм ящиху тхыльхэр кызыфагъашошагъэу Едыдж Мэмэт. — Типчэхэр кызызэхъигъэху кIэлэеджаклохэм тяжэ.

— Чъэптиогъум и 15-м «Активым» ильэс 25-рэ зэрэху-гъэр игъэклэгъэу хэжъугъэ-унэфыкыщт. Хэгъэгум иильэс а呐х кинхэм еджапIэр кы-зашуухынэу шуффежэгъагъ. А лъехъанын угу кызэрэкы-жырэр кыталаоба.

— 1990-рэ ильэхэм Тыркуем сиыкыкIи Адыгэим сиыкэкуагъ. ЕджапIэр кызызэхъусы зэрэс штоигъом фэгъэхъыгъэ тхыльхэр хэбзэ куулыкшохэм къястыгъэх. Обществэу «Родинэр» алерэ уахьтэм Iэптиогъу кыис-фэхъущтэу сагъэгүгъагъ.

— А лъехъанын иофшIэн бгъотынэр псынкIагъэп.

— Адыгэ республике гимна-зием сирагъэблагъ, ѢэкIын къэралыгъохэм арыс тильэпкье-гъухэм ящылакIе, тарихъым, культутурэм афэгъэхъыгъэу факультатив шыкIэм тетэу щезъаджэцтэгъэх. Сыхъатыр зэрэху-гъэм семыплъэу егъэджэнэр зэхасшэу бэрэ кыхэкIыщтыгъ. Дунэе къэбар зэтекIэм адыгэм ищылакIе, итарихъ кахаэзгъэш-щтыгъ.

— Мэмэт, 1992-рэ ильэсийм Хэкужынм укъэлжыгъэу кээло, а лъехъаным Адыгэир Краснодар краим кыхэкIы-жыгъэу республике хуулагъэ.

— Лъехъэнэ кын, лъехъэнэ гэшшэгъон сиыкызытегушиIэрэр. Лъепкыр егъашы зыкIехъопсы-щтыгъэ щылакIэм игъогу зыщы-техъэрэ уахьтэм «Активым» ытэ-теуцощтэгъ. Посольствэу Анка-ра дэтэм сиихъильхэр кыра-хъижх, еджапIэр кызызэхъусын сиифитэу кызызысауагъэр 1992-рэ иильэсийм, Ѣылэ мазэм и 22-р ары. Хэкужынм кызызгъээз-жыгъэ мафэу ар сэ сэлтигэе.

ЕгъэжъапIэм ильэуж

— «Активым» ытэ зэрэте-уцощтэгъэм сид фэдэ гуп-шиса уигъэшыщтыгъэр?

— ИофшIапIэу непэ тиIэр нахыпекI кIэлэцкIыкI ыгыпIэу щытгъэ. Унэр чадзыхъыгъэу бысым хэхыгъэ илэжъигъэп. Мэзи 2 – 3-кIе гъэцкIэжын юф-шIэнхэр зэшшотхыщтхэу, егъэдже-ным тыфежэштэу тыгугъэштэгъэ. Ильэсрэ ныкьорэм нахыбэ тыпылыгъ, еджапIэр зэтедгэ-псыхъажыгъ.

— Бзэр шIэнныгъэм унэе шыкIэм тетэу зэрэпщэнэр юшэхэп. — Ар сэри дэгъоу кызыг-рующытгъ. Тхыаегъэпсэух кыз-гоуцахъэр, сизыгъэгушхуахъ-хэр. Адыгэ Республикаем иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслын кызыщублагъэу сиыкызэхъэшы-кыгъэхэм, ныбджэгъу Iапэр кыисфэзэшингъэхэм, нэшүкIе кыисэлгэлэхъэм гүнэ имыIэу сафэрэз.

ЗэхэшакIу

— Адыгэим лъепкы 100-м нахыбэ щэпсэу. Цыфхэм нах ящиkэгъэшт бзэр сидэу-щтэу кыхэпхыгъ?

— Ар упчIе гъэшшэгъон. Къэлэ админастриацем шIэнгъэмрэ гъесэнныгъэмрэкIе и Гъэорыша-плэ «Активым» епхыгъэу щытгъ. Унэр кытатын зэхъум ехъхэм кыыхыгъ. Бзэхэр зээзигъашэ зышшоигъохэм якыхэхын тызы-фэхъэм, ны-тихъэм, кIэлэгъа-джеу тиэцтхэм иоф адэтшагъ.

— Алерэ кIэлэгъаджэхэм къатегушиIаба.

— Адыгэ къэралыгъо университэтом икIэлэгъаджэхэм иофшIэн тедзэу «Активым» алерэ уахьтэм яIагъ. Ошла, укызызэх-зыхынэу фаем угурьошт, укыз-эхишикIыщт. Лъепкь зэхэдз тымышIэу кIэлэджаклохэр тштагъх, кIэлэгъаджэхэм яг-утигыгъэ лъапсэу тшыгъэр ыгъэпхытгъ. 1993-рэ иильэсир ары гъэцкIэжын иофшIэнхэр зытуухыгъэхэр, чъэптиогъум и 15-м еджэнэр туублагъэ. Непэ тынзэсигъэр цыфхэм алэгъу.

Инджылызыбэр, адыгабэр, французыбэр, нэмьыцыбэр, тиркубэр, урмыбызэр, джурты-бэр, урсыбызэр зээзигъашэ зышшоигъохэр тштэштэгъэх. ТысыгIе нэкI еджапIэм имыIэжъэу бзэм фэдгасэштэгъэх. Хаяу. Тэрээз къэслуагъэр. Бзэм, Ѣынгыгъэм афэдгасэштэгъэх.

— «Активым» ипчIэхэр кызызэхъахын, алерэ ма-

фэр мэфэкIышом зэрэфэда-гъэр сцыгъупшэрэп.

— ЕгъэжапIэр Ѣынгыгъэм цыпкырыкынэу щыт. Сидми угу кыхъагъэм уфежъэкI кыб-дэхъущтэр зыфедэр сшIэрэп. МэфэкIым фэдгээдээз алерэ зэхахъэм цыхъэу кыыштфашы-гъэр къэдгэшьыпкъэжынэм тыпылыгъ.

— Пащэ пэпчъ иофшIэкI хэхыгъэ иI. EkolotekI шыхъаф-хэр къэгъотыха?

— УпчIэм икуплк икьюу сильты-мыэсэнки мэхъу. Сэ сишлош-кIе, уилоф хэшькI фууилэн, шу пльэгъун, уфешшыпкъэн фае. Мыш щеджэнэу къэлкIогъэ кIэлэ-цкIыкI ыпчъ сисабыг фэдэу сеплты. Унэе еджапI пэцнэгыгъэ зыдзисхъэрэп. Бизнесэп сиы-плыгъ — гъесэнгыгъ иоф. Хабзэр, ны-тихъэр сиgyусэх. Ныбджэгъухэм, цыфышихъэм сагъэгушхо, кIуачIе кысхалхъэ. Лъепкь пэпчъ анахъэу ыгъэлъ-пIэу илэр шIэнгыгъэр ары — сэ аэрэущтэу сегуушысэ. Идееу Тхыэм кытихилхъагъэр цы-фым шIэнгыгъэ едгэгъотынэр ары.

— Бзиту зышIэрэп цы-фиту мэхъу. Бзищ зээзигъа-шэрэр...

— Нурбый, аш сэри сиыкы-тегушиIе сишлоигъуагъ. Бзэ зэфэ-шыхъафхэр ядгашшэхээ, дунаим ипчIэхэр къафызэутэхъх. Лъэхъаным кыщимиинхъэу, нахь тэрээз къэлпIоштмэ, уахътэм ыпэ иххэу щынгыгъэм хэтэшшэ. Пчээр кызышIутхыкIе, дунаим ишхъянгъупчээ нахь ин тшын фае. ИкIэлэцкIыгъом кыщыу-благъэу цыфыр чыжъэу ыпекIе пльэн ытээхъынэм мэхъэнэ ин етэти.

— Бзэу зэбгъэшIе щтэм икъыхэхын орыкIе сида?

— Лъепкыу бзэр зиэм икуль-турэ, итарихъ кIэлэджакло-ышIэнэр ишкIыкIагъэу сэлтэйтэ. Инджылызыбэр зээогашшэмэ, Англием Ѣылсэурэм яофшIакIе, япсэукIе, ягупшиакIе, куль-турэм, спортым, нэмьыкхэм унаэл атебдзэн фае.

— Адыгабэр...

— Ар гъэшшэгъон дэд. Адыгэхэр итэккуюхъагъэу хэгъэг 60-м ехъумэ ашэпсэух, ареу Ѣытми, якультурэ, шэн-хабзэхэр, нэдэлфыбэр ашыгъупшагъэп, лъагъэкIуатэ. Лъепкым ыбзекIе угуушысэ зыхъукIе, ор-орэу гу

зылтыгъитэрэп бэкIе нахыбэ мэхъу. Адыгэ хасэхэр тильэп-къэхъум эхъэр бзэр, культурэр къаухъум.

— **Лъэпкь иофхэм бзэр яхыгъ.** Иофхэр лъыкIотэнхэм фэшI сида алерэ кыхэбгъэш-щэр?

— Адыгэ Хасэм, Дунэе Адыгэ Хасэм бэрэ сахэгъ. Шхъэ-лэхъо Абу иоф дэсшагъ. Аш фэдэ цыф үшхэр, кIочIе лъэш-зинхъэр сида фэдэрэ лъэпкы ишкIыкIагъэх. Щысэ зытепхырэ уапэ итэу аш улыклон, ишушла-гээ бэгээбэгъон пльэкIынэр иоф кызызэхъыкIон.

— **Егъэджэн тхыльхэм язы-тет бэрэ тытегушиI, зэхъ-кыныгъэхэм уагъэрэза?**

— Непэрэ ѢылакIэм диштэу, хэхъоныгъэхэр фашыгъэхэу тхыльхэр щэрэт. КIэлэгъэдже дэгъу уилэу, опытэу илкIэлтым цыфхэр кыкIеупчээ зыхъукIе, шэпхэе лъагэу ар опытэ. Тхыльхэр шIэнгыгъэм илункIыбзэу зэрэщтэйрэп сиыдигъокI Ѣынгын-гээ кызыхэсэгъэшшэ.

— **Ильэс 25-рэ хуулагъэу «Активым» иоф ешээ. Еджэнэр къэзэхъыгъэхэм зэлхыныгъэз-хэр адуула?**

— Нэбгыре ше пчагъэхэм «Активым» кыззерахыгъэм сирыгушхо. Москва, Кремль, Ленинград хэкүм, Краснодар краим, ІакIыб хэгъэгхэм иоф аашаIэ. Адыгэим иофшIэн зэрэ-шамыгъотырэп сиыгу къеоми, республикэм ѢыцэлпIи шлэгэу зэрэпсэ-хэрэм сегэгшыу. «Активым» ыуух Москва, Англием, фэш-хыафхэм ядгапIэхэм ачхэ-гъэхэм сашигъуа.

— **Кембридж университе-тэм ипрограммэ тетэу ешьо-гъаджэх.**

— Ильэс 257-рэ зыныбжь университетэм ипрограммэ дунаим Ѣызэлшашшэ. Тиеджаклохэм аш ушэтихъэр щатх, нэбгыре 170-м къехъумэ дунэе сертификатхэр яIэх, ар анах дэгъумэ ашыщ. Зэдээжаклоу, къэралыгъо иофшIэн, кIэлэгъаджэхэм сашигъуа.

— **Егъэджэн дакIоу пшэ-риль шхъаIэу шууиэр кы-талаоба?**

— Нэбгыре пэпчъ цыфыши-хууныр, хэгъэгум ишкIыкIагъэу Ѣытвийнир, ильэпкь шу фишIэнхыр — ахэр пшэриль шхъаIэх. Цыфым цыфыгъэхээ хэрэль. ГукIэ-гыу зыхэлтыр чыжъэу мапльэ, игушысэхэр куух.

— **Инджылызыбэр дэгъоу ешээ, ау адыгабзэм фэкъулаает. Аш фэдэ еджаклохэр шууи-кэхэ?**

Мэмэт джэуаплр къымы-тыжэу ышхъе риуфэхъгъ. Нэ-гушуу кыууатэштгэхэм аш-хъэрэйкIыгъ. Зэгъэшэнхэр ышынхэу тхаплэр къыштагъ, зыгорхэр ытхыгъэх.

— «Активым» иапэрэ ильэс-хэм, — зэдэгушыIэгъур лъягъэ-къуатэ, Мэмэт, — адыгэ кIэлэ-цкIыкIуи 10 тштагъэмэ, 8-м адыгабзэр ашэштгэгъ. Джы ти-нэдэлфыбзээлэ гущыIеу ильэс еджэгъум тштэрэр нэбгыри 2 – 3 нэйлэп. Адыгабзэр зээзигъа-шэхэрэм яфэло-фашIэхэр гъэ-цкIэгъэнхэмкэ фэгъэкотэнхэр афэтэшшэй.

— **Адыгабзэр нахышIоу зэгъэшIеэзэнэм фэшI нэмьыкI хэкъыпэхъэм тальхыун тльэ-кыщба?**

Сида зыкIэтымылэкъы-щыр? Культурэмкэ куп хэхъ-эхэр зэхашэх, районхэр къа-кхуухъэх, улпэкунхэр зэхашэх. Гупчэе э фонд тиэх хуумэ, азуэхэхъаштхэм сашигъуа.

— **Адыгэ Хасэм нахыпекI бэрэ укъакIоу Ѣытгъэхъэшт, Ѣытгъом кIэцакло уафэхъуутигъ.**

Хэсашхъэм сиыхамыдзы-гъэмий, джыри Адыгэ Хасэм итхаматуу Лымыщэкю Рэмэ-зан, нэмьыкхэм саолкIэ. Бзэм, культурэм, лъепкым зиуѓо-ижынэм, нэмьыкхэм афэгъэхы-гъэ Ѣофхэм, шуушI өлпIэгъухэм нахь чанэу сахэлажэ сэри сишлоигъу. Адыгэ Хасэр кIэцакло зыфэхъуутигъэм ашыщых адыгаб-зэм и Мафэ, адыгэ биракъым ыкIи адыгэ шуашэм ямафэхэр, фэшхъафхэрэри. Пащэу, лэжэкIо кызыэркIоу уштымти, обществен-нэ пшэрильхэр уилэнхэ, дэгъоу бгээцкIэнхэм упылтын фаеу сэлтигэе.

ЕМТЫЛЬ

Шахматхэр

ЛЭУЖХЭР ЗЭФЭЗҮҮЩЭР ЭШЛАКI

Мыекуапэ изыгъэпсэфыгэ парк шахмат эшлэгэу дэтым зэнэкъоку гьэшэгъон щыкъуагь.
Краснодар краим, Адыгейм, нэмийхэм къарыкыгъехэр зэлуклэгъухэм ахэлэжъагъэх.

Адыгэ Республика шахматыкмэ ифедераци иапэрэ Президентэу Джигунэ Къадырбеч фэгъэхыгэ шэжэ зэнэкъокур республикэм физкультурэмкэ ыкчи спортымкэ и Комитет, шахматхэмкэ федерацием, лъэкэ зиэхэм зэхашагь. Зэлуклэгъухэм ясуда шхъяаэу А. Монисовым тээрээгэгъозагъэу, эшлэгко анахыкэм ильэс 10 ыныбж. Анахыжыр республикэм щызэллаштэ — ар Дыды Къэпплан, ильэс 82-м ит.

Швейцар шыклем тетэу я 17-рэ зэнэкъокур куягъэ. Николай Удовиченкэр, Юрий Мешалкинэр, Бзэджэхыкъо Заур, Лъэцэр Джульеттэ, фэшхъафхэр шахмат зэршэхэрэм талыгъяагь. Нэбгырэ 29-рэ зызэнэкъокум, Федор Шибаевым апэрэ чыпээр кыдихыгь, зы зэлуклэгъу нэмийэм шуахыгъэп. Николай Удовиченкэм очкои 6,5-рэ ригъекъу, ятонэрэ чыпээр фагъэшшошагь. Иофшэнэм иветеранэ Дыды Къэпплан очко пчагъэу ригъэхъугъэр аш фэдиз, ау фэгъэхтэнхэр Н. Удовиченкэм нахьбэу фашыгъэх — эшлаклэу кынъэлэгъугъэр кызыдаальтэм, Къ. Дыдыр ящэнэрэ хувьгээ.

Зэнэкъокум хэлэжъагъэхэр клагъэгушунхэм фэшл шуахафтын зэфэшхъафхэр агъэнэфагъэх. Апэрэ чыпээм кызыщуяблагъэу я 6-рэ чыпээм нэс зыхыгъэхэм

ахъщэ шуахафтынхэр аратыгъэх, фондыр сомэ мин 30 хувьгээх. Артем Арутюновир, Александр Цысы, Алексей Квасовир, Лъэцэр Джульеттэ кыхагъэшгэх. Анахыклем ашыщхэм шхъафхэр шуахафтынхэр аратыгъэх.

Джигунэ Къадырбеч иахылхэри зэфэхысэж зэхахьэм щыагъэх. Къадырбеч ыпхью, республикэм и Лъэцэр музей ипащэу Джигунэ Фатимэ ныбжыклем

афэгушуагь, шуахафтынхэр афишыгъэх.

Адыгэ Республика шахматыкмэ иминистрэу, зэхэшэх купым хэтэу Долэ Долэтбый шахмат эшлэгъэхэм гүшүэгэй афэхуу. Зэлуклэгъу 9 нэбгирэ пэпчэ илэг. Текноныгъэр кыдээзыхыштэр язэрэмгэгъашеу зэнэкъокур зэрэгкуюгъэм Д. Долэм кыхигъэшгэх шахматхэм шуагъэу цыфым кыифахырэр

ары. Шахматхэм уагъегупши, гүкъэхэжэхээ хүрэшээрэм псынкэу уасэ афэшшын, хэкыгээ тэрэз къэбгъотыним уафагъасэ.

Н. Удовиченкэр Мыекуапэ, Адыгейм язэнэкъокухэм ашыткою бэрэ кыхэхэгъэ. Шахмат уешээхээ хүкъононгээ зыпшыкэ, зэлуклэгъум кырыклоштэм зэххэхынгъэхэр зэрэгхэгъухэрэм зэгэшшэнхэр ышыхээ, лупкэу кытегущыагъасэ.

Дыды Къэпплан эзкэ эшлаклохэм анахыж. Долэ Долэтбый ветеранын фэгушуагь, нэпэепль сурагч этирахыгъэх. Лъэцэр зэшыпхуухэу Джульеттэрэ Джэнэтэрэ янэ ягъусэу киэх зэлуклэгъухэм ахэлэжъагъэх. Пшашхэхэр еджэх, янэ якъэлэгъаджэу шахматхэм зафагъасэ.

Лъэцэр Джульеттэ очкои 5 кыхыгъы, ятонэрэ чыпээр кыдээзыхыгъэм зыре ныкьөрө нылэп үүж кызэрингагъэр. Пшашхэжьилем шахматхэр шлэгэшэгъонх, илээсэнэгъэхээ хигъахо шлонгью иоф зыдешшэжьы.

Сурэтхэм арьтхэр: **Джигунэ Къадырбеч; зэнэкъокум хэлэжъагъэхэр; Долэ Долэтбый Лъэцэрхэм афэгушо.**

ЗЭКІМКИЙН САЛОН

ЗЭКІМКИЙН САЛОН

ЗЭКІМК